

Lieta Nr. C04528010

PAC-0154/2014

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 06.maijā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnesis G.Aigars,
tiesnese-referente Z.Pētersone
un tiesnesis N.Riņķis
ar sekretāru J.Mērpoli
izskatīja atklātā tiesas sēdē 2014.gada 22.aprīlī
civillietu Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību „I-Home” par preču zīmju nelikumīgas izmantošanas pārtraukšanu un nemantiskā kaitējuma atlīdzības piedziņu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „I-Home” apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 08.decembra spriedumu, un Civillietu tiesu palāta

k o n s t a t ē j a :

2010.gada 29.novembrī Nīderlandes uzņēmums „Inter IKEA Systems B.V.” iesniedza Rīgas apgabaltiesā prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „I-Home” par preču zīmju nelikumīgas izmantošanas pārtraukšanu un nemantiskā kaitējuma atlīdzības piedziņu, prasību 2011.gada 02.novembrī papildinot un prasības galīgajā redakcijā lūdzot:

- 1) piedzīt no atbildētājas kompensāciju par nodarīto morālo (nemateriālo) kaitējumu 2000 *euro* jeb 1405,61 latu apmērā;
- 2) uzlikt atbildētājai pienākumu noņemt prasības 3.pielikumā redzamo izkārtņi;

3) aizliegt atbildētājam turpmāk nelikumīgi izmantot prasītājam piederošās preču zīmes.

Prasības pieteikumā arī lūgts piedzīt no atbildētājas prasītāja labā visus tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājam Nīderlandes uzņēmumam „Inter IKEA Systems B.V.” pieder Eiropas Savienībā reģistrētas preču zīmes „IKEA” (figurāla) Nr. CTM 001672922 un „IKEA” (vārdiska) Nr. CTM 001672997, kuras attiecinātas uz pakalpojumiem 35.preču Nicas klasifikācija klasē – mazumtirdzniecības veikalu pakalpojumi. Prasītājam pieder arī starptautiski reģistrēta preču zīme „IKEA” (figurāla) Nr. WO 926155 ar attiecinājumu uz Eiropas Savienību uz precēm un pakalpojumiem 16., 20., 35. un 40.klasēs, tostarp uz mēbelēm un mazumtirdzniecības pakalpojumiem.

Prasītājs norādīja, ka atbilstoši likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta sestās daļas 1. un 2.punktam prasītājam kā preču zīmju īpašniekam ir izņēmuma tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot jebkurus apzīmējumus, kas ir identiski vai sajaucami līdzīgi prasītāja preču zīmēm, saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kas ir identiski precēm vai pakalpojumiem, kuriem reģistrēta preču zīme.

Turklāt prasītājs uzskatīja, ka tā preču zīme „IKEA” ir plaši pazīstama pasaulē un arī Latvijā, tai ir augsta reputācija Eiropas Savienībā. Par to liecina vairākos interneta resursos pieejamā informācija, kuros tiek noskaidrots pasaulē vislabākais zīmols – „IKEA” šajās aptaujās ierindojas pirmajā piecdesmitniekā. „IKEA” zīmola aptuvenā cena ir 12 487 miljoni ASV dolāru.

„IKEA” ir ekskluzīvas franšīzes koncepcijas īpašnieks kvalitatīvu mēbeļu un interjera preču mazumtirdzniecībai ar zemu cenu profilu. „IKEA” veikali, kuri darbojas saskaņā ar „IKEA” koncepciju, veido lielāko mēbeļu veikalu ķēdi pasaulē.

Prasītājs norādīja, ka plaši pazīstamas zīmes un zīmes ar augstu reputāciju bauda plašāku aizsardzību salīdzinājumā ar citām zīmēm un ka tiek sargāta šo zīmju reputācija, kā arī netiek pieļauta zīmes atšķirtspējas vājināšana patērētāju uztverē, kas rodas, ja zīme lietota citādi kā to paredzējis zīmes īpašnieks.

Tādēļ, atbilstoši likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta septītajai daļai un 8.panta otrajai daļai, lai konstatētu plaši pazīstamas zīmes īpašnieka tiesību pārkāpumu, kritērijs nav sajaukšanas iespēja, bet pietiek konstatēt, ka apstrīdētā apzīmējuma lietošana var izraisīt asociācijas ar plaši pazīstamās zīmes īpašnieku un šāda apzīmējuma lietošana var kaitēt plaši pazīstamās zīmes īpašnieka interesēm. Atbilstoši likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta devītajai daļai preču zīmes īpašnieks ir

tiesīgs aizliegt lietot apzīmējumu, ja šāda apzīmējuma lietošana dod iespēju negodīgi izmantot preču zīmes atšķirtspēju vai reputāciju vai nodarīt tām kaitējumu.

Prasītājs paskaidroja, ka 2010.gada 08.janvārī prasītāja pārstāvis saņēma elektroniskā pasta vēstuli, kurā bija norādīts par iespējamu preču zīmes „IKEA” nelikumīgu izmantošanu un patērētāju maldināšanu no atbildētājas puses. Elektroniskā pasta vēstulei bija pievienoti attēli, kuros bija redzama preču zīmes „IKEA” izmantošana veikala izkārtnē. Pārbaudot informāciju, prasītājas pārstāvis konstatēja, ka atbildētāja savā izkārtnē „IKEA mēbeles” izmanto preču zīmi „IKEA” tai raksturīgā zilā un dzeltenā krāsā, tādējādi patērētājiem radot iespaidu, ka pakalpojumus piedāvā preču zīmes „IKEA” īpašnieks vai ar to ekonomiski saistīts uzņēmums.

Prasītājs nebija devis tiesības izmantot preču zīmi „IKEA” nevienam uzņēmumam Latvijā.

Prasītājs atbildētājai 2010.gada 22.janvārī nosūtīja brīdinājuma vēstuli par nelikumīgu preču zīmes izmantošanu, kurā lūdza nomainīt uzņēmuma izkārtni. Atbildot uz prasītāja brīdinājumu, 2010.gada 19.februāra vēstulē atbildētāja norādīja, ka tirgū ir arī citi uzņēmumi, kuri lieto „IKEA” vārdu, un ka uzņēmums nomainīs savu izkārtni virs salona Vienības gatvē 82-1 logiem, ja saņems atbildi, vai citi uzņēmumi saskaņoti lieto „IKEA” vārdu. 2010.gada 29.martā atbildētājai tika nosūtīta prasītāja vēstule, kurā prasītājs izteica pateicību par informāciju par preču zīmes „IKEA” pārkāpuma gadījumiem un norādīja, ka vēstulē minētajām personām ir nosūtītas brīdinājuma vēstules; prasītāja arī izteica cerību, ka atbildētāja savu izkārtni nomainīs un tiks panākts ārpusstiesas risinājums.

Līdz prasības celšanas brīdim atbildētāja izkārtni nav nomainījusi un turpina to izmantot.

Tādēļ prasītājs uzskatīja, ka kopš izkārtnes izkāršanas brīža līdz prasības iesniegšanas dienai apzināti tika pārkāptas prasītāja intelektuālā īpašuma tiesības uz preču zīmi „IKEA” likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 27.panta izpratnē. Faktu, ka prasītājas izņēmuma tiesības tika pārkāptas apzināti, pierāda fakts, ka atbildētāja nevarēja nezināt par preču zīmes „IKEA” piederību citai personai, jo tirgoja un piegādāja mēbeles no šī uzņēmuma. Izņēmuma tiesības uz preču zīmi „IKEA” tika pārkāptas ne tikai apzināti, bet arī ļaunprātīgi, jo atbildētāja nepārtrauca lietot citam piederošu preču zīmi arī pēc brīdinājuma vēstules saņemšanas, kas pastiprina atbildētājas vainas pakāpi.

Prasītājs norādīja, ka plaši pazīstamu preču zīmju īpašnieki nereti ļauj savu zīmi izmantot citiem uzņēmumiem, slēdzot licences vai franšīzes līgumus. Tādā veidā preču zīmes īpašnieks saņem procentus no uzņēmuma ienākumiem un atstāj sev tiesības kontrolēt zīmes

izmantošanu un uzņēmuma darbību vispār, bet uzņēmums, kuram tiek dotas tiesības izmantot preču zīmi, neieguldot līdzekļus zīmes reklāmā, produktu popularizēšanā un citos mārketinga pasākumos, piedāvā patērētājiem jau zināmu produktu, tādējādi gūstot labumu no zīmes atpazīstamības tirgū.

Prasītāja ieskatā atbildētāja guva labumu no nelikumīgas preču zīmes izmantošanas, nemaksājot neko par zīmes lietošanu, turklāt prasītājam nebija iespēju kontrolēt zīmes izmantošanu. Zīmes īpašnieks neguva ienākumus, ko varētu gūt, slēdzot licences vai franšīzes līgumu, kā arī zīme tika izmantota citādi, nekā to ir paredzējis zīmes īpašnieks, kā rezultātā ir nodarīts kaitējums zīmes reputācijai un ir vājināta zīmes atšķirtspēja. Turklāt tika maldināti patērētāji par pakalpojuma izcelsmi, kas nodara kaitējumu zīmes reputācijai. Preču zīmes reputācija saistīta ar augstu pakalpojumu servisa līmeni ar zemu cenu profilu, bet atbildētājas darbības šo reputāciju aptraipījušas.

Tādēļ prasītājs uzskatīja, ka, nelikumīgi izmantojot preču zīmes „IKEA”, prasītājam ir nodarīts morālais kaitējums, kuru prasītājs novērtē 2000 *euro* apmērā, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa ir 1405,61 latī.

Prasība pamatota ar likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta sestās daļas 1. un 2.punktu, septīto, astoto un devīto daļu, 27.panta pirmo daļu, 28.panta pirmo un ceturto daļu, 28.¹ pantu.

2011.gada 25.maijā atbildētāja SIA „I-Home” iesniedza tiesā rakstveida paskaidrojumus, kuros lūdza prasību noraidīt.

Atbildētāja norādīja, ka salonā Vienības gatvē 82-1, Rīgā tiek realizētas un transportētas tikai „IKEA” lielveikalos iegādātās mēbeles to oriģinālajā iepakojumā. Tādējādi „IKEA” prece tiek reklamēta un tiek vairota preču zīmes „IKEA” atpazīstamība, palielināts realizācijas un peļņas apjoms.

Atbildētāja nav atradusi, ka nedrīkst pārdot tālāk „IKEA” mēbeles.

Kritiski vērtējams prasības pieteikumā norādītais kaitējuma kompensācijas apmērs, kas nav pamatots un nav pierādīts. Licences maksas apmēra jautājums būtu skatāms tādā gadījumā, ja preču zīme tiešām būtu izmantota nelikumīgi.

Atbildētāja nepiekrīta prasītāja apgalvojumam, ka atbildētājas izkārtne kaitējusi preču zīmes reputācijai un tikusi izmantota savādāk nekā to paredzējis tās īpašnieks.

Tādēļ likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 27. un 28.pants nav piemērojams.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 08.decembra spriedumu Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” prasība apmierināta. Tiesa uzlika par pienākumu SIA „I-Home” pārtraukt Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” preču zīmju „IKEA” (fig.) CTM 001672922; „IKEA” (vārdiska) CTM 001672997, „IKEA” (fig.) WO 926155 nelikumīgu izmantošanu, kā arī uzlika par pienākumu SIA „I-Home” noņemt izkārtni „IKEA mēbeles” virs salona Vienības gatvē 82-1, Rīgā viena mēneša laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā. Tiesa noteica, ka gadījumā, ja SIA „I-Home” noteiktajā termiņā nenonēms izkārtni „IKEA mēbeles” virs salona Vienības gatvē 82-1, Rīgā, tad prasītājs ir tiesīgs izpildīt minētās izkārtnes noņemšanu uz SIA „I-Home” rēķina.

No SIA „I-Home” Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” piedzīta morālā kaitējuma kompensācija 1405,61 lati, tiesas izdevumi – valsts nodeva 210,14 lati un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 lati, kā arī ar lietas vešanu saistītie izdevumi 70,28 lati, kopā – 1689,33 lati. No SIA „I-Home” valsts labā piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10,68 lati.

Tiesa spriedumā norādīja, ka likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 27.panta pirmā daļa nosaka, ka *par preču zīmes nelikumīgu izmantošanu uzskatāma preču zīmes īpašnieka izņēmuma tiesību pārkāpšana, tas ir, šā likuma 4.panta sestās daļas 1. vai 2.punktā vai 4.panta septītajā daļā minēto apzīmējumu izmantošana komercdarbībā bez preču zīmes īpašnieka atļaujas, arī šādu apzīmējumu izmantošana 4.panta astotajā daļā minētajos veidos.* Savukārt minētā likuma 28.panta pirmā daļa paredz, ka *atbildība par preču zīmes nelikumīgu izmantošanu iestājas, ja atbilstoši šā likuma 27.panta noteikumiem ir pierādīts preču zīmes pārkāpuma fakts.*

Saskaņā ar likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta sestās daļas 1.un 2.punktu, *personai, uz kuras vārda preču zīme reģistrēta, ir izņēmuma tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot jebkuru preču zīmei identisku apzīmējumu saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kas ir identiski precēm vai pakalpojumiem, kuriem reģistrēta preču zīme; jebkuru apzīmējumu, ja sakarā ar tā identiskumu vai līdzību preču zīmei un to preču vai pakalpojumu identiskumu vai līdzību, kuriem reģistrēta preču zīme un saistībā ar kuriem minēto apzīmējumu lieto, pastāv iespēja, ka attiecīgie patērētāji šo apzīmējumu sajauc ar preču zīmi vai uztver šo apzīmējumu kā tādu, kas saistīts ar preču zīmi.*

Tiesa nodibināja, ka pusēm nav strīda par to, ka prasītājam pieder preču zīmes „IKEA” (fig.) CTM 001672922; „IKEA” (vārdiska) CTM 001672997, kas reģistrētas uz pakalpojumiem 35.preču klasē – mazumtirdzniecības veikalų pakalpojumi, kā arī preču zīme

„IKEA (fig.)” WO 926155 uz precēm 16., 20., 35., 40. preču klasēs, tostarp arī attiecībā uz mēbelēm un mazumtirdzniecības pakalpojumiem.

No lietā esošajiem materiāliem tiesa konstatēja, ka virs salona Vienības gavē 82-1, Rīgā ir izvietota izkārtnē „IKEA mēbeles” (l.l. 31-32), ko savā 2010.gada 19.februāra vēstulē atbildētāja nenoliedza. Tāpat netiek noliegts fakts, ka preču zīmes tiek izmantotas, lai realizētu un transportētu tikai „IKEA” lielveikalos iegādātās mēbeles (l.l. 36).

Tiesa secināja, ka minētā izkārtnē pilnībā atdarina prasītājam piederošo vārdisko preču zīmi „IKEA” (CTM 001672997) un tajā izmantotas grafiskās preču zīmes „IKEA” (CTM 001672922) raksturīgās krāsas – zilā un dzeltenā, burti atveidoti līdzīgā grafiskā izpildījumā.

Tādēļ tiesa atzina, ka, atbilstoši likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.pantam, prasītājs ir pierādījis preču zīmes „IKEA” pārkāpuma faktu.

Izvērtējot prasījumu par morālā kaitējuma kompensāciju, tiesa atsaucās uz likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta pirmo daļu, kas nosaka, *ja personas vainas dēļ notikusi preču zīmes nelikumīga izmantošana, šā likuma 28.panta otrajā daļā minētie tiesību subjekti ir tiesīgi prasīt radītā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzību.*

Tiesa atzina, ka ar to, ka atbildētāja pat pēc brīdinājuma saņemšanas (2010.gada 22.janvāris) nepārtrauca lietot prasītājam piederošo preču zīmi un izmantoja to pretēji preču zīmes īpašnieka koncepcijai, atbildētāja nodarīja kaitējumu zīmes reputācijai un vājināja zīmes atšķirtspēju.

Preču zīme „IKEA” ir zīme ar augstu reputāciju, iekļauta pasaules labāko zīmolu sarakstā (l.l. 28), un atbildētājas neatļauta preču zīmes izmantošana pretēji preču zīmes īpašnieka mēbeļu tirdzniecības koncepcijai uzskatāma par kaitējumu zīmes reputācijai.

Tādējādi pieprasītā summa 2000 euro ir samērīga un piedzenama no atbildētājas prasītāja labā.

Par šo spriedumu atbildētāja SIA „I-Home” 2011.gada 30.decembrī iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdza prasību noraidīt.

Apelācijas sūdzībā atbildētāja norādīja uz tiem pašiem argumentiem, kas bija izklāstīti atbildētājas 2011.gada 25.maija rakstveida paskaidrojumos.

2012.gada 19.martā Nīderlandes uzņēmums „Inter IKEA Systems B.V.” iesniedza tiesā paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, kuros apelācijas sūdzību uzskatīja par nepamatotu.

Prasītājs norādīja, ka atbildētāja ir radījusi patērētājiem priekšstatu, ka attiecīgos pakalpojumus sniedz preču zīmes īpašnieks vai ar to ekonomiski saistīts uzņēmums.

Atbildētāja preču zīmi izmantoja citādi, nekā to ir paredzējis preču zīmes īpašnieks, kā rezultātā ir nodarīts kaitējums zīmes reputācijai un ir vājināta zīmes atšķirtspēja.

Prasītājs uzskatīja par juridiski nepamatotu atbildētājas apgalvojumu, ka atbildētāja reklamēja „IKEA” preces un veicināja preču zīmes atpazīstamību. Preču zīmes īpašniekam ir tiesības pašam noteikt, kad un kur tiks reklamēta viņa prece un izmantota preču zīme. Likuma „Par preču zīmē un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta astotajā daļā ir noteikts, ka preču zīmes īpašniekam ir tiesības aizliegt jebkura preču zīmei identiska vai sajaucami līdzīga apzīmējuma izmantošanu arī reklāmā.

Prasītāja uzskatīja, ka atbildētāja, izmantojot preču zīmes atpazīstamību tirgū, no „preču zīmes reklāmas” negodīgi guva un gūst labumu, jo patērētāji pievērš uzmanību atbildētājas veikalam, tieši pateicoties preču zīmei „IKEA”. Atbildētājai nav nepieciešams tērēt līdzekļus savas darbības un sava uzņēmuma atpazīstamības veicināšanai.

Preču zīme „IKEA” šādas darbības rezultātā zaudē savu pievilcību patērētāju acīs, jo atbildētājas veikalā netiek nodrošināta mēbeļu un interjera priekšmetu mazumtirdzniecības koncepcija, kādu ir paredzējis preču zīmes īpašnieks un kādu daudzi Latvijas patērētāji ir redzējuši lielajos „IKEA” veikalos tuvākajās valstīs – Polijā, Somijā un Zviedrijā. Līdz ar to preču zīmes reputācijai tiek nodarīts kaitējums, kas preču zīmes īpašniekam dod tiesības prasīt gan morālā, gan materiālā kaitējuma atlīdzību.

Prasītājs uzskatīja, ka morālā kaitējuma kompensācijas apmēru tiesa noteica pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas, kas atbilst Civillikuma noteikumiem. Atbilstoši likuma „Par preču zīmē un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta pirmajai daļai prasītājam bija tiesības prasīt gan morālā kaitējuma atlīdzību, gan zaudējumu atlīdzību, tomēr, iesniedzot prasības pieteikuma papildinājumus, tika lūgts piedzīt tikai morālā kaitējuma atlīdzību, kuru tiesa noteica pēc sava ieskata.

Prasītājs norādīja, ka izņēmuma tiesības uz preču zīmi tiek pārkāptas kopš 2010.gada 22.janvāra, kad atbildētājai tika nosūtīta brīdinājuma vēstule. Nekas nav mainījies arī šo paskaidrojumu iesniegšanas brīdī, jo izkārtne joprojām atrodas virs atbildētājai piederošā veikala. Tādēļ morālā kaitējuma apmērs būtu palielināms par 20%, jo prasītājs, norādot morālā kaitējuma apmēru, nebija ņēmis vērā, ka tiesvedība būs tik ilga un ka atbildētāja pārkāpumu nenovērsīs arī tiesvedības gaitā.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” pilnvarotā pārstāve /persona C/ apelācijas sūdzību neatzina un prasību uzturēja uz tajā un prasītāja rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Atbildētājas SIA „I-Home” pārstāvis /persona D/ tiesas sēdē prasību neatzina un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā izklāstītajiem motīviem. Pārstāvis papildus paskaidroja, ka izkārtne uz veikala durvīm pieder atbildētājam, bet izkārtne virs logiem pieder iznomātājam; tā bija izkārtta jau tad, kad atbildētāja sāka izmantot veikala telpas 2009.gada novembrī. Tādēļ atbildētāja nevar noņemt šo izkārtni.

Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta, izvērtējusi lietas materiālus un lietas dalībnieku pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē, uzskata, ka SIA „I-Home” apelācijas sūdzība ir nepamatota un prasība kā pamatota un pierādīta ir apmierināma.

Civillietu tiesu palātas ieskatā apgabaltiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams. Līdz ar to Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta pievienojas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 08.decembra sprieduma motivācijai, kā to atļauj Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa.

Attiecībā uz apelācijas sūdzības argumentiem piemērojama Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa, kas paredz, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

No apelācijas sūdzības redzams, ka tā ir analoga pirmajā instancē sniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem, līdz ar to vairums tajā izklāstīto argumentu jau ir atrunāti pirmās instances tiesas spriedumā.

Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta papildus norāda, ka nav pamatots atbildētājas arguments, ka tā nav atradusi, ka nedrīkst pārdot tālāk „IKEA” mēbeles. Apstāklis, ka atbildētājam nebija zināmas likuma normas, kas aizliedz komercdarbību ar citai personai piederošu preču zīmi, neatbrīvo atbildētāju no likumā paredzētās atbildības par šādu pārkāpumu.

Likuma normas, uz kuru pamata atbildētājas rīcība atzīstama par prettiesisku un aizliedzamu, apgabaltiesa ir norādījusi savā spriedumā (likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta sestās daļas 1.un 2.punkts, 27.panta pirmā daļa, 28.pants), un šai motivācijai, kā jau minēts, Civillietu tiesu palāta pievienojas.

Atbildētājas prettiesisko rīcību neattaisno apelācijas sūdzības arguments, ka, atbildētājam realizējot un transportējot „IKEA” lielveikalos iegādātās mēbeles, tika reklamēta „IKEA” prece un tika vairota preču zīmes „IKEA” atpazīstamība un peļņa.

Kā pareizi norādījis prasītājs, tikai preču zīmes īpašniekam ir tiesības noteikt, kad un kur tiks reklamēta viņa prece ar viņam piederošu preču zīmi. Likuma „Par preču zīmēm un

ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta astotajā daļā ir noteikts, ka preču zīmes īpašniekam ir tiesības aizliegt jebkura preču zīmei identiska vai sajaucami līdzīga apzīmējuma izmantošanu, tostarp gan pakalpojumu sniegšanu vai piedāvāšanu saistībā ar šiem apzīmējumiem, gan arī šo apzīmējumu izmantošanu reklāmā.

Nav pamatoti apelācijas sūdzības motīvi, ka prasības pieteikumā norādītais kaitējuma kompensācijas apmērs neesot pamatots un pierādīts, ka atbildētājas komercdarbība neesot kaitējusi preču zīmes reputācijai un zīme neesot tikusi izmantota savādāk nekā to paredzējis tās īpašnieks.

Nemantiskā kaitējuma atlīdzība pamatota ar to, ka preču zīme „IKEA” ir plaši pazīstama, ar augstu reputāciju, bet šī reputācija tiek vājināta patērētāju uztverē, ja zīmi lieto citādi kā to paredzējis zīmes īpašnieks. Atbildētājas darbību rezultātā preču zīme „IKEA” zaudēja savu pievilcību patērētāju acīs, jo atbildētājas veikalā netiek nodrošināta mēbeļu un interjera priekšmetu mazumtirdzniecības koncepcija, kādu ir paredzējis preču zīmes īpašnieks un kādu daudzi Latvijas patērētāji ir redzējuši lielajos „IKEA” veikalos tuvākajās valstīs – Polijā, Somijā un Zviedrijā.

Minētais pamatojums pierādīts ar pierādījumiem lietā to kopumā un savstarpējā saistībā. Tā, piemēram, preču zīmes plašā pazīstamība, augstā reputācija un vērtība pierādīta ar interneta izdrukām, no kurām redzams, ka „IKEA” ierindots pasaules labāko zīmolu starpā un zīmola aptuvenā cena ir vairāki miljoni ASV dolāru (l.l. 28-30). Šos faktus atbildētāja nav apstrīdējusi.

Mājas, kurā atrodas atbildētājas mēbeļu salons, fotogrāfijas pierāda, ka mēbeles ar preču zīmi „IKEA” atbildētāja tirgojusi salīdzinoši nelielās telpās, dzīvojamās mājas 1.stāvā. Tātad atbilst patiesībai prasītāja norādītais, ka atbildētājas veikalā netiek nodrošināta mēbeļu un interjera priekšmetu mazumtirdzniecības koncepcija, kādu ir paredzējis preču zīmes īpašnieks un kāda tiek nodrošināta lielajos „IKEA” veikalos (sk. <http://www.ikea.com>).

Civillietu tiesu palāta atzīst, ka, ja preču zīmi lieto citādi kā to paredzējis zīmes īpašnieks (piemēram, saistībā ar precēm, kas tiek pārdotas sliktākās, mazākās, mazāk respektablās telpās), tad šīs preču zīmes reputācija tiek vājināta patērētāju uztverē, turklāt tiek vājināta zīmes atšķirtspēja.

Prasītāja ir arī lūgusi piedzīt atlīdzību 2000 *euro* apmērā par morālo kaitējumu, kas ar pārkāpumu nodarīts prasītājas un tās preču zīmju reputācijai. Morālā kaitējuma atlīdzība pēc būtības ir nemantiskā kaitējuma atlīdzība, proti, tā atlīdzina kaitējumu prasītāja nemantiskajiem labumiem jeb nemantiskajām vērtībām, pie kurām, Civillietu tiesu palātas ieskatā, pieder arī prasītājas norādītais kaitējums reputācijai.

Tādēļ, ja preču zīmes reputācijai tiek nodarīts kaitējums, tad preču zīmes īpašniekam ir tiesības uz nemantiskā kaitējuma atlīdzību saskaņā ar likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹pantu, uz kuru pareizi atsaukusies pirmās instances tiesa.

Likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta otrā daļa precizē, ka *morālā kaitējuma apmērs nosakāms saskaņā ar Civillikumu*. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1635.panta otro daļu *atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas*.

Tādēļ, nosakot atlīdzības par nemantisko kaitējumu apmēru, Civillietu tiesu palāta ņem vērā pārkāpuma ilgumu, apmēru (smagumu), raksturu, sekas un pārkāpēja vainas pakāpi.

Prasītāja preču zīme ir plaši pazīstama, turklāt no atbildētājas paskaidrojumiem izriet, ka atbildētāja apzinājās, ka izplata mēbeles ar „IKEA” preču zīmi. Līdz ar to ir izslēgta nejauša preču zīmes atdarinājuma iespēja uz atbildētājas izkārtņēm. Atbildētājas izdarītais prasītāja preču zīmju tiesību pārkāpums ir acīmredzams, rupjš, izdarīts ar negodprātīgu nolūku iedzīvoties uz prasītāja preču zīmju labās reputācijas un popularitātes tirgū. Proti, atbildētāja, izmantojot prasītāja preču zīmju atpazīstamību tirgū, negodīgi guva labumu, jo patērētāji pievērta uzmanību atbildētājas veikalam, tieši pateicoties preču zīmei „IKEA”. Atbildētājai nebija nepieciešams tērēt tādus līdzekļus savas darbības un sava uzņēmuma atpazīstamības veicināšanai, kādus parastā komercdarbības praksē tērē citi uzņēmēji.

Atbildētāja pati tiesas sēdē atzina, ka komercdarbību ar „IKEA” mēbelēm veikalā Vienības gatvē 82-1 veica no 2009.gada novembra un veic joprojām, izkārtnes nav noņēmusi. Tātad pārkāpums noticis ilgstošā laika posmā – vismaz 4,5 gadu garumā. Attiecīgi uzskatāms, ka atbildētājas prettiesiskās rīcības rezultātā notikušais prasītāja preču zīmju reputācijas samazinājums varēja būt nostiprinājies pietiekami liela patērētāju loka apziņā.

Lielāko daļu no šī laika – kopš 2010.gada janvāra pārkāpums izdarīts neskatoties uz to, ka atbildētāja bija brīdināta par prasītāja preču zīmju pārkāpumu (l.l. 34-38). Likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.panta ceturtā daļa paredz, ka, *nosakot atbildību par preču zīmes nelikumīgu izmantošanu, atbildētāja vainas pakāpes noteikšanai kā pierādījumu var izmantot šā likuma 24.panta trešajā daļā minētā brīdinājuma saņemšanas faktu*. Līdz ar to apstāklis, ka pēc 2010.gada 22.janvāra brīdinājuma saņemšanas atbildētāja turpināja pārkāpumu, Civillietu tiesu palātas ieskatā liecina par tīšu un ar tiešu nodomu izdarītu pārkāpumu šajā laikā. Lai gan viss pārkāpums izdarīts ar acīmredzamu mērķi apzināti iedzīvoties uz prasītājas preču zīmju plašās atpazīstamības un labās reputācijas rēķina,

pārkāpuma turpināšana pēc brīdinājuma saņemšanas vērtējama kā īpaši nekaunīga un prasītāja tiesības aizskaroša rīcība, par ko arī ir nosakāma lielāka kaitējuma atlīdzība.

Līdz ar to, ņemot vērā visus iepriekšminētos apstākļus un argumentus, Civillietu tiesu palāta atzīst, ka prasītājas prasītā un pirmās instances piespriedē morālā jeb nemantiskā kaitējuma atlīdzība 2000 *euro* apmērā nav pārmērīga, bet gan ir taisnīga un samērīga.

Prasītāja apelācijas instancē paustais uzskats, ka morālā kaitējuma apmērs būtu palielināms par 20%, nav ņemams vērā, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta otro daļu *apelācijas instance izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā.*

Attiecībā uz atbildētājas SIA „I-Home” pārstāvja /personas D/ tiesas sēdē norādīto, ka atbildētāja nevar noņemt izkārtņi virs veikala logiem, jo tā piederot nevis atbildētājai, bet gan veikala telpu iznomātājam, Civillietu tiesu palāta norāda, ka atbildētāja ar šo argumentu nevar izmantot apelācijas tiesvedībā, jo tas līdz šim nekad nav ticis minēts lietā, tostarp apelācijas sūdzībā. Kā jau tika minēts, atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu tikai apelācijas sūdzības ietvaros, bet apelācijas sūdzība ar šādu argumentu nav pamatota.

Tomēr Civillietu tiesu palāta papildus norāda, ka apstākli, ka tieši atbildētāja SIA „I-Home” ir visu izkārtņu pie un virs veikala Vienības gatvē 82-1, Rīgā (l.l. 31-33) faktiskā īpašniece un valdītāja, pierāda pierādījumi lietā, tostarp tādi, kas fiksē pašas atbildētājas sniegtus paskaidrojumus.

Proti, savā 2010.gada 19.februāra vēstulē (l.l. 36) atbildētāja norādīja: „Lūdzu norādiet, kādi soļi mums būtu sperami, lai līdzās šiem uzņēmumiem saņemtu atļauju oficiālas IKEA simbolikas lietošanai uz fasādes un mājaslapā”; „Par izkārtņi virs salona logiem Vienības gatvē 82-1 tiek risināts jautājums un tuvākajā laikā tiks nomainīts uzraksts”.

No šī teksta acīmredzams, ka atbildētāja izkārtņi uz fasādes – virs salona logiem uzskata par savu, rīkojas kā ar savu un var rīkoties kā ar savu, tostarp to noņemt.

Lai gan tiesas sēdē iesniegtajā Rīgas domes Rīgas pilsētas būvvaldes iesniegtajā izkārtnes pasē Nr. 22/2010 kā izkārtnes īpašnieks norādīta SIA „Namu rekonstrukcija un pārvaldība” (kas, pēc atbildētājas norādītā, ir ēkas īpašniece – telpu iznomātāja), minētais neizslēdz izkārtnes atrašanos atbildētājas SIA „I-Home” faktiskā īpašumā un valdījumā un to, ka izkārtnes noņemšana var notikt ar SIA „I-Home” gribu.

Izkārtnes saskaņošana izdarīta vienīgi SIA „I-Home” interesēs – tās uzņēmējdarbības (veikala) reklamēšanai. Turklāt loģiski izskaidrojams, ka izkārtnes saskaņojumu būvvaldē

veica SIA „Namu rekonstrukcija un pārvaldība” – kā ēkas īpašniece, kurai formalitāšu kārtošana saistībā ar tās īpašumā esošu ēku varēja būt vienkāršāka.

Nav patiens atbildētājas apgalvojums, ka izkārtne „IKEA mēbeles” virs veikala bija jau pirms tam, kad atbildētāja sāka izmantot veikala telpas 2009.gada novembrī.

Pirmkārt, Civillietu tiesu palāta šāda fakta iespējamību atzīst par neticamu no loģikas un dzīvē gūtiem novērojumiem, proti, ka atbildētāja nolēmusi nomāt konkrētas telpas, un pēkšņi izrādījies, ka virs tām ir tieši tādas firmas reklāma, kāda ir atbildētājas uzņēmējdarbība.

Otrkārt, šāds atbildētājas apgalvojums nav pierādīts ne ar kādiem pierādījumiem.

Treškārt, šāds apgalvojums ir pretrunā pašas atbildētājas paskaidrojumiem, jo gan rakstveida paskaidrojumos, gan apelācijas sūdzībā atbildētāja lieto frāzi „mūsu sabiedrības salona izkārtne”. Apstākli, ka ar izkārtni apzīmēta tieši lielā izkārtne virs logiem, apliecina gan l.l. 31-32 esošās, gan apelācijas instances tiesas sēdē iesniegtās fotogrāfijas, gan fakts, ka tieši šī izkārtne bijusi vienīgā, kas līdz apelācijas instances tiesas sēdei bijusi aktīvi apspriesta lietā.

Visbeidzot šāds apgalvojums ir pretrunā pašas atbildētājas iesniegtajam pierādījumam – izkārtnes pasei Nr. 22/2010. No tās redzams, ka izkārtnes projekts saskaņots tikai 2009.gada novembra beigās – 26.novembrī, bet izkārtnes pase izdota 2010.gada 12.janvārī. Tātad izkārtne nekādi nevarēja uz nama fasādes atrasties vēl pirms atbildētāja sāka nomāt šīs telpas, kas, kā norādīja atbildētājas pārstāvis, tika nomātas kopš 2009.gada novembra.

Līdz ar to Civillietu tiesu palāta šo atbildētājas argumentu vērtē kā faktiskajai situācijai neatbilstošu izdomājumu, lai mēģinātu izvairīties no likumā paredzētās atbildības par preču zīmju nelikumīgu izmantošanu.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu palāta atzīst, ka atbildētāja ir tiesiski un faktiski spējīga novākt izkārtni, kuras izkāršanu pati iniciējusi.

Noteikt atbildētājai pienākumu noņemt izkārtnes ir likumīgi un pamatoti, jo ar šāda pienākuma uzlikšanu tiek realizēts Civilprocesa likuma 250.¹⁷panta pirmās daļas 1.punktā paredzētais civiltiesiskās aizsardzības līdzeklis – prettiesiskas intelektuālā īpašuma tiesību objekta izmantošanas pārtraukšana.

Līdz ar to Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi un vispusīgi novērtējusi apstākļus un pierādījumus lietā un taisījusi pamatotu spriedumu, apmierinot prasību. Piemērotie tiesiskās aizsardzības līdzekļi atbilst Civilprocesa likuma 250.¹⁷panta prasībām. Savukārt SIA „I-Home” apelācijas sūdzība nav pamatota un ir pilnībā noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.*

Tā kā prasība abās tiesu instancēs apmierināta, apelācijas sūdzība atzīta par nepamatotu, tad atbildētājam nav tiesību uz savu tiesas izdevumu piedziņu, bet prasītāja samaksātie tiesas izdevumi piedzenami no atbildētājas prasītāja labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmo daļu prasītājam bija jāmaksā un prasītājs bija samaksājis valsts nodevu par prasību 210,14 latu apmērā (l.l. 4, 6, 99). Šī summa saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto valūtas kursu (0,702804) šobrīd ir 299 *euro*.

Samaksātā kancelejas nodeva (l.l. 5) prasītājam nav atlīdzināma, jo no lietas materiāliem neizriet, ka lietā bijuši kādi Civilprocesa likuma 38.pantā norādītie pakalpojumi, par kuriem būtu maksājama kancelejas nodeva.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta otrajai daļai, *ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja prasītāja prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji.* Ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir arī izdevumi advokāta palīdzības samaksai (44.panta pirmās daļas 1.punkts).

Prasītājs arī lūdzis piedzīt izdevumus, kas saistīti ar pārstāves /personas C/ sniegto juridisko palīdzību – 2269 *euro*. Šo izdevumu rašanos apstiprina l.l. 81-89, 143-150, 153 esošie rēķini, to tulkojumi, konta pārskati un Igaunijas kompānijas „AAA Legal Services” vēstule. No šīs vēstules izriet, ka Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” pārstāvība šajā tiesas procesā realizēta ar kompānijas „AAA Legal Services” starpniecību, kas izskaidro faktu, kāpēc rēķinus prasītāja labā apmaksājusi šī kompānija. Ka rēķini izrakstīti tiesvedībā pret SIA „I-Home”, redzams no norādēm rēķinos.

No publiski pieejamā Latvijas Republikas Patentu valdes patentpilnvaroto saraksta (<http://www.lrpv.lv/index.php?lang=LV&id=69>) redzams, ka /personai C/ ir pilnvarotās statuss preču zīmju lietās. Civillietu tiesu palātas ieskatā patentpilnvaroto būtība, viņu eksaminācija, atbildība un klientam sniegtā specifiskā profesionālā palīdzība ļauj pielīdzināt patentpilnvaroto personu sarakstā ietvertu personu statusu rūpnieciskā īpašuma lietās zvērinātu advokātu statusam – attiecībā uz sniegtās juridiskās palīdzības apmaksu. Jo īpaši, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/48/EK (2004.gada 29.aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu 14.pantu, kas nosaka, ka dalībvalstis paredz, ka pieņemamus un samērīgus tiesu izdevumus un citas izmaksas, kas radušās lietā uzvarējušajai pusei, parasti sedz zaudējusī puse, ja vien tas nav pretrunā ar taisnīguma principiem.

Līdz ar to prasītājam ir tiesības uz to izdevumu atlīdzināšanu taisnīgā un saprātīgā apmērā, kas saistīti ar preču zīmju pilnvarotās sniegto juridisko palīdzību.

Civillietu tiesu palāta atzīst par atlīdzināmiem šos prasītājam radušos izdevumus 1960 *euro* apmērā: saskaņā ar 2010.gada 30.novembra rēķinu – 810 *euro* apmērā, saskaņā ar 2011.gada 16.decembra rēķinu – 750 *euro* apmērā un saskaņā ar 2012.gada 22.marta rēķinu – 400 *euro* apmērā, jo no rēķiniem izslēdzamas citas summas, kas nav tieši saistītas ar juridisko palīdzību (tulkojumu izmaksas, samaksātās valsts nodevas, pievienotās vērtības nodoklis). Civillietu tiesu palātas ieskatā minētie izdevumi 1960 *euro* apmērā ir samērīgi ar lietas raksturu, apjomu un pārstāvja ieguldīto darbu, kā arī nepārsniedz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktos atlīdzinājamo summu limitus. Jāņem vērā, ka lietā ir apmierināts ne tikai mantiskais prasījums, bet arī nemantiskais prasījums, kura apmierināšanas gadījumā maksimālā atlīdzināmā summa var būt līdz pat 2850 *euro*.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa paredz, ka *tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.*

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts” tarifiem šajā lietā iepriekš neapmaksātie ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi (ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi) pirmajā instancē ir bijuši 13,98 lati jeb 19,89 *euro* (l.l. 2, 54, 112-113) un apelācijas instancē – 2,78 *euro* (l.l. 140), kopā – 22,67 *euro*, kas ir piedzenami no atbildētāja valsts labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.¹pantu sprieduma daļā par piedziņu labprātīgas izpildes termiņš nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Augstākajā tiesā.

Savukārt daļā par pienākuma uzlikšanu noņemt izkārtnes labprātīgas izpildes termiņš nosakāms viens mēnesis no sprieduma spēkā stāšanās dienas, atbilstoši Civilprocesa likuma 197.panta pirmajai daļai.

Ņemot vērā un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 187.panta otro daļu, 193.-195pantu, 430.pantu, 432.pantu, Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta

n o s p r i e d a :

Apmierināt pilnīgi Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību „I-Home”.

Aizliegt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „I-Home” (reģistrācijas Nr. 40103261363) izmantot Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” preču zīmes „IKEA” (fig.) Nr. CTM001672922, „IKEA” (vārdiska) Nr. CTM001672997 un „IKEA” (fig.) WO926155.

Uzlikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „I-Home” (reģistrācijas Nr. 40103261363) pienākumu noņemt izkārtnes „IKEA mēbeles” Vienības gatvē 82-1, Rīgā viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „I-Home” (reģistrācijas Nr. 40103261363) Nīderlandes uzņēmuma „Inter IKEA Systems B.V.” (Nīderlandes reģistrācijas Nr. 27232886, adrese: Olof Palmestraat 1, Delft, 2616 LN, Nīderlande) labā nemantiskā kaitējuma atlīdzību 2 000 EUR (divus tūkstošus *euro*), valsts nodevu 299 EUR (divi simti deviņdesmit deviņus *euro*) un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 1 960 EUR (viens tūkstotis deviņi simti sešdesmit *euro*), kopā – 4 259 EUR (četri tūkstoši divi simti piecdesmit deviņus *euro*).

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „I-Home” (reģistrācijas Nr. 40103261363) valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 22,67 EUR (divdesmit divus *euro* un 67 centus).

Sprieduma daļā par piedziņu labprātīgas izpildes termiņu noteikt 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Augstākajā tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā Augstākās tiesas Civillietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā un iemaksājot drošības naudu EUR 284,57 (divi simti astoņdesmit četrus *euro* un 57 centus) apmērā.

Pilns spriedums faktiski sastādīts 2014.gada 27.maijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis

G.Aigars

Tiesnese-referente

Z.Pētersone

Tiesnesis

N.Riņķis